

4 MAYIS: DERSİM TERTELESİNİ ANMA GÜNÜ

KAMUOYUNA

"Şimdi ayrımcılığın karanlık ve metruk vadisinden kalkıp ırklar arasında adaletin yollarına koyulmanın zamanıdır." (Martin Luther King)

6 Mart 2010 tarihinde Dersim Tertelesine ilişkin olarak yapılan toplantı sonuç bildirgesi

4 MAYIS Dersim Tertelesini Anma Günüdür

Türkiye'den ve Avrupa'dan çok sayıda aydın, yazar, akademisyen, sanatçı ve çeşitli Dersim kurum temsilcilerinin katılımıyla **6 Mart 2010** tarihinde Almanya'nın Köln şehrinde Dersim 1937/38 katliamı üzerine geniş bir toplantı gerçekleştirildi.

Yapılan tartışmalar sonucunda aşağıdaki kararlar alınmıştır:

' **1937/38 Dersim Tertelesi** sadece bir defaya mahsus yaşanmış bir katliam değildir; 1937/38 katliamı, Osmanlı-Türk devlet yapısına aykırı yaşam tarzına, siyasi, sosyal ve kültürel kimliğe sahip bir topluluğa karşı yönelmiş, grubun yaşam tarzını ortada kaldırmayı hedeflemiş, başlangıç yılları onyıllarca geriye giden uzun bir siyasi kampanyanın en tepe noktasını oluşturmuştur.

' Dersimliler, egemen Osmanlı-Türk devlet geleneği ile çelişen yaşam tarzları, sosyal-siyasal ve kültürel kimlikleri nedeniyle sistemli olarak baskı, terör ve asimilasyon altında yaşamışlar ve bir imha politikasının hedefi olmuşlardır.

' **1937/38 Dersim Tertelesi** Dersim halkına yönelik baskı ve asimilasyon politikalarının toptan bir imha haline dönüşme tarihidir ve 4 Mayıs, Dersim Tertelesi'nin günü olarak kabul edilmiştir. Dersim 38 Tertelesi'nde katledilen insanların anıları önünde saygı ile eğilirken, katliamı uygulayan, gizleyerek suç ortaklığı yapanları şiddetle kınıyoruz.

' **4 Mayıs**'ın hükümetçe de Dersim 38 Tertelesi'nin anma günü olarak kabul edilmesini istiyoruz. İş başında hangi hükümet olursa olsun her yıl 4 Mayıs'da resmi bir açıklama yapılmasını, üzüntülerin dile getirmesini ve katliamda hayatlarını kaybedenlerin hatırlanarak, anılarına saygı gösterilmesini istiyoruz.

' Tarihi hatırlamanın ve katledilenlerin anıları önünde saygıyla eğilmenin, ülkemizde ilerde benzeri kitlesel katliamların engellenmesi; insan haklarına saygılı, barışı sağlamış demokratik bir toplumun kurulabilmesi için çok önemli olduğuna inanıyoruz.

Gerekçe:

4 Mayıs'ın **Dersim 38 Tertelesi**'nin anma günü olarak seçilmesinin nedeni şudur:

'*Tunceli tenkil hareketi*' olarak bilinen Dersim halkına yönelik toplu imha kararı 4 Mayıs 1937'de yapılan bir Bakanlar Kurulu toplantısında alınmıştır. Aynı gün Dersim toprakları bombalanarak; yüzlerce, kadın, erkek, yaşlı, çocuk sivil öldürülmüştür. Yaklaşık olarak iki yıl süren askeri operasyonlarda onbinlerce Dersimli katledilmiş, bir o kadarı da bilinmedik yerlere sürgün edilmiş, aileler parçalanarak, tek tek köylere, ilçe ve vilayetlere dağıtılmıştır. Dersim 38 Tertelesi ile Dersim'in önde gelenleri haksız hukuk dışı bir şekilde idam edildiler. İdam edilen Dersim Seyitlerinin yakınları, bugün hala dedelerinin mezarlarını aramaktadırlar. 1938'de evlatlık verilen ya da kimsesizler yurduna verilen binlerce çocuk vardır. Gazeteler hala kayıp kardeşlerini/ yakınlarını arayan insanların haberleriyle doludur.

Dersim 38 ile koca bir nesil anasız-babasız bırakıldı. Bizler, nenemizi, dedemizi ve yakın akrabamızı tanıma olanağından mahrum edildik. Çoğumuz kardeş, amca, dayı, hala duygusundan yoksun büyüdük. Annesiz, babasız, yakın akrabasız yaşamının ne demek olduğunu belki de Dersimliler kadar kimse bilemez. Bu duyguyu ancak benzeri soykırımlara uğramış topluluklar bilir ve anırlar.

6 Mart 2010 tarihinde Dersim toplumunun geniş bir kesimini temsil eden katılımcılar olarak yaptığımız toplantıda, **4 Mayıs 1937 Bakanlar Kurulu kararının** yaşanan nihai imha ve sürgün süreci açısından bir başlangıç teşkil ettiği ve bu nedenle tarihi öneme sahip olduğu tespit edilmiştir. **4 Mayıs 1937** Bakanlar Kurulu toplantısı ile alınan karar çok açıktır: Farklı dillere, inanca ve kültüre sahip bir halkın planlı ve sistemli olarak yok edilmesi karara bağlanmıştır.

Türkiye'nin Medeni Dünya'da Hakettiği Yeri Alması İçin:

Çağımız tarihle yüzleşme ve geçmiş hatalardan dolayı özür dileme çağı olarak anılıyor. Medeni ülkeler, farklı dil, inanç ve kültürleri bir zenginlik olarak kabul ederek koruma altına alıyorlar. Kendisinden farklı olanlara karşı yapılan haksızlıkların sorumluları, kendi gerçekleri ile yüzleşerek mağdurlardan özür diliyorlar. Yahudilere karşı Hitler'in soykırım politikası ile yüzleşen Almanya, 1911/47 yılları arasında sömürgeci politikaları yüzünden Libya'dan özür dileyen İtalya, yıllar önce kendi coğrafyasından kovduğu Musevilere yönelik politikalarıyla yüzleşen İspanya, II. dünya savaşı öncesinde ve sırasında Asya'da mağduriyete sebep olan politikalarıyla yüzleşen Japonya; yakın bir tarihte çalınmış kuşak'tan ve Avustralya yerlileri Aboriginilerin torunlarından özür dileyen Avustralya, 1990'lara kadar sürdürülen asimilasyon politikalarıyla yüzleşen ve yerlilerden özür dileyen Kanada ve Amerika bunlardan sadece bazılarıdır. Holocaust sırasındaki rolleri nedeniyle komisyonlar kuran, bu rolleri nedeniyle özür dileyen Baltık ülkelerini, Romanya ve İsviçre'yi saymıyoruz bile.

Tarihleriyle yüzleşmek bu devlet ve toplumları küçük düşürmedi aksine saygınlık kazandırdı. Türkiye de ancak kendi tarihi ile yüzleşebilirse, bu onurlu toplumlar ailesine katılabilir. Ülkemizde barış ve demokrasinin yolu geçmişin acıları ile yüzleşmekten geçer.

Evet bu ülkelerde yüzleşmelerden sonra kıyamet kopmadı, tersine buralarda toplumsal iç barışa ve yaşanan trajedilerin unutulmasına yönelik önemli gelişmeler oldu. Bunun için yeni olanaklar ve yollar açıldı.

Özür Dileme ve Yeni Bir Yarın:

Bizler, **1937/38'de** yaşananlar için resmi bir özür bekliyoruz. **Dersim 38 katliamının** mağduru Dersimlilerden, onların torunlarından maruz kaldıkları acı, keder, hüznün ve ızdırap için bir özür çok mu acaba? İnsanlık değerleri ayaklar altına alınarak imha edilen büyüklerimizi, onurlarının iade edilmesini istiyoruz. Tüm bunların toplumsal barış, iç huzur, adalet ve kardeşlik için şart olduğuna inanıyoruz.

Dersim Halkı hiçbir zaman kan davası gütmeydi. Töremizin, kültürümüzün bize öğrettiği insan sevgisidir, intikam duygusu değil. Şu yazdıklarımızı da bir intikam veya kan davası duygusuyla yazmıyoruz. Tam aksine, toplumsal barışa, kardeşliğe bir çağrıdır bizim yaptığımız. Devletin kendi insanını 'tehdit' olarak gören politikalarının sona ermesini, toplumsal barış ve huzur için, geçmişte yaşanmış acılarla yüzleşilmesini istiyoruz. **Dersim 1937/38'de** yaşanan tarihi haksızlıkların açığa çıkmasını istiyoruz.

Vicdanı ile muhasebe yapacak, tarihi hakikatler ile yüzleşecek namuslu ve vicdanlı bir hükümete ihtiyacımız vardır. Türkiye insanı artık tarihi ile yüzleşmeyi onur sayacak bir hükümet istiyor. Halka sürekli olarak yalan söyleyen ve genc kuşakları yalan ile besleyen hükümetler istemiyoruz. Yalanı ve iftirayı politika haline getirmiş, insanların kitleler halinde öldürülmesini 'terörizmle mücadele' olarak sunan hükümetler bize yakışmıyor.

4 Mayıs Dersim 38 Tertelesi Günü nde ölülerimiz için dua etmek istiyoruz. Onların anısına mum yakmak, kurban kesmek ve niyaz dağıtmak istiyoruz. Coğrafyamızda yaşanan katliamların bilinmesini, tarihimizin, kültürümüzün, dilimizin ve inancımızın yaşamasını ve yaşatılmasını istiyoruz.

Buradan Sayın Başbakan Erdoğan'a açık bir çağrıda bulunuyoruz: 'Dersim Katliamı' dediniz, 'elimde belgeler var' dediniz, bu sözlerinizi geleceğimize ilişkin bir umut ışığı olarak görmek isteriz. Eğer samimi iseniz, Dersim'in acılarını basit politik bir argüman olarak suistimal etmiyorsanız 'Dersim Katliamı'na ilişkin elinizde var olduğunu söylediğiniz belgeleri bizlerle ve kamuoyu ile paylaşarak adaletin yerini bulmasına yardımcı olmanızı bekliyoruz. Siz de bilirsiniz ki, cinayetin belgesini ve bilgisini saklamak suçtur. Cinayetin belgesini rakiplerinizi tehdit için kullanmak yerine, yarınlarımızı aydınlatmak için kullanınız. Arşivler açılın, bilinenler açığa çıksın ki Türkiye kendi gerçekleri ile yüzleşebilsin ve karanlıklar aydınlansın. Elinizdeki bilgileri saklamaya devam ettikçe bizi de kendinizi de, Türkiye insanını da karanlıkta bırakmaya mahkum ettiğinizi biliyorsunuzdur.

Karanlıklardan bıktık. Gelin hep beraber aydınlık yarınlara gidelim.

Sayın Başbakan, sayın Cumhurbaşkanı, **4 Mayıs**'da bizim ile beraber anmalara katılın; **Dersim 38** mağdurlarının üzüntülerini paylaşın. Sizlerden, **4 Mayısı resmi anma günü** ilan ederek katledilen onbinlerce kadın, çocuk, yaşlı mahsum insanın anısı önünde eğilmenizi bekliyoruz.

Demokrasi'den, insan haklarından, insan sevgisinden, ve adaletten yana olan herkesi bu acılı günümüzde aramızda görmek istiyor, tüm insanları yanımızda olmaya çağırıyoruz.

Kamuoyuna saygılarımızla

10 Mart 2010